

Valtiovarainministeriön asetus Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksuista vuonna 2025

1 Johdanto

Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksullisuudesta säädetään valtiovarainministeriön asetuksella Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksuista vuonna 2024 (1142/2023). Asetus on määräaikainen ja voimassa 31.12.2024 asti.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi valtiovarainministeriön asetus Digi- ja väestötietoviraston suoritteiden maksuista. Asetus olisi määräaikainen ja se olisi voimassa 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta 2025. Määräaikaisuus on perusteltua viraston toimintaan liittyvän edelleen jatkuvan muutosvaiheen vuoksi. Digi- ja väestötietoviraston henkilöasiakaspalveluja digitalisoiva OIVA-hanke aloitti työnsä vuoden 2022 alussa. Hankkeen on tarkoitus jatkaa vuoden 2025 loppuun. OIVA-hankkeessa digitalisoidaan erityisesti holhustoimen palveluja, perhe- ja perintöoikeudellisia palveluja sekä rekisteripalveluja ja näiden palvelujen tuottavuus jatkaa kohenemistään vuoden 2025 aikana ja sitä seuraavina vuosina.

Vuoden 2020 alussa maistraatit ja Väestörekisterikeskus yhdistyivät ja uusi Digi- ja väestötietovirasto aloitti toimintansa. Virasto otti vuonna 2020 käyttöön uuden kustannuslaskentamallin, johon pohjautuen määritellään viraston suoritteiden kustannukset. Tämä uusi, valtion yhteiseen malliin perustuva kustannuslaskentamalli ottaa entistä paremmin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti huomioon palveluiden tosiasialliset kustannukset ja muutos näkyy erityisesti viraston henkilöasiakaspalveluissa. Koska palvelut ovat uuden kustannuslaskentamallin myötä osoittautuneet laajasti alikatteellisiksi, niiden hintoja on vähitellen korotettu vuosien 2021, 2022, 2023 ja 2024 maksuasetuksissa. Joitakin suoritteita on myös siirretty alennetun omakustannusarvon mukaisiksi suoritteiksi. Hintojen korotukset ovat olleet oikeansuuntaisia: suoritteiden alikatteellisuus on vuosien 2021–2024 aikana vähitellen korjaantunut, mutta edelleen monien palvelujen osalta kustannusvastaavuudet jäävät alle omakustannusarvon, ja niiden osalta esitetään hinnankorotuksia.

Kokonaisuudessaan asetuksessa esitettävät hinnankorotukset ja muut muutokset ovat melko vähäisiä. Kuitenkin holhustoimen lupien osalta esitetään niiden siirtoa alennetun omakustannusarvon suoritteisiin, koska alun perin lausunnoille lähetetyssä asetusehdotuksessa olleet omakustannusvastaavuuden vaatimat 50 prosentin hinnankorotukset olisivat lausunnoissa esiin tuotujen seikkojen perusteella olleet haavoittuvassa asemassa olevien palvelujen käyttäjien kannalta kohtuuttomia.

Kaikkiin julkisen notaarin palveluihin sekä lahja- ja avioehtoasioiden rekisteröintien hintoihin esitetään noin 6 %:n korotusta. Näiden hinnankorotusten myötä omakustannusarvon notaari- ja oikeudellisissa vahvistuspalveluissa tavoitellaan 102 %:n kustannusvastaavuutta. Alennetun omakustannusarvon mukaisille palveluille

(perukirjan osakasluettelon vahvistaminen, vihkimisoikeus ja eurooppalainen perintötodistus) esitetään myös hinnankorotuksia niiden alikatteellisuuden osittaiseksi kattamiseksi. Näissä tavoitellaan yhteensä 47 %:n kustannusvastaavuutta.

Holhustoimen palveluihin esitetään noin 6 %:n hinnankorotuksia. Lisäksi omakustannusarvon suoritteisiin kuuluneita holhustoimen lupia esitetään siirrettäväksi alennetun omakustannusarvon suoritteisiin, jotta niissä vältytään alikatteellisuuden korjaamiseksi vaadittavilta 50 %:n hinnankorotuksilta. Lupapalveluissa tavoitellaan 77 %:n kustannusvastaavuutta.

Lisäksi esitetään joitakin tarkennuksia kansainvälisen holhustoimen harjoittamisen selventämiseksi.

Nimenmuutospalveluihin esitetään nimenmuutoshakemuksiin viiden euron hinnankorotusta palveluiden alikatteellisuuden korjaamiseksi. Tällä tavoitellaan 103 %:n kustannusvastaavuutta.

Varmennepalveluiden osalta esitetään pieniä korotuksia bio- ja kansalaisvarmenteiden hintoihin. Hinnankorotuksilla tavoitellaan 103 %:n kustannusvastaavuutta.

Väestötietojärjestelmästä henkilöasiakkaille luovutettaviin todistuksiin ja sukuselvityksiin esitetään n. 1–10 euron hinnankorotuksia palvelujen alikatteellisuuden vuoksi. Korotuksilla pyritään saavuttamaan 100 %:n kustannusvastaavuus. Lisäksi esitetään pääsääntöisesti 14 euron hinnankorotuksia muista rekistereistä tehtäviin rekisteritietojen luovutuksiin.

Organisaatioasiakkaiden väestötietopalveluihin esitetään noin 9 %:n hinnankorotuksia useimmissa suoritteissa. Lisäksi organisaatioasiakkaiden väestötietopalvelujen perustamis- ja toimitusmaksuja esitetään yhtenäistettäväksi. Omakustannusarvon suoritteissa tavoitellaan hinnankorotusten myötä 102 % kustannusvastaavuutta.

Digi- ja väestötietoviraston työtunnin hintaa esitetään korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon.

Asetuksen 2 §:ssä säädetään Digi- ja väestötietoviraston maksuttomista julkisoikeudellisista suoritteista. Sen osalta esitetään, että 1 momentin 4 c kohtaan lisätään kunnallisten ja hyvinvointialueiden viranomaisten lisäksi hyvinvointialueiden yhtymät.

Asetuksen 3 §:ssä säädetään maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista. Tämän pykälän 1 momentin 24 kohtaan esitetään uutta suoritetta peruuttamattomasta ja käyttämättömästä ajanvarauksesta Digi- ja väestötietoviraston palvelussa.

Asetuksen 5 §:ssä säädetään liiketaloudellisista suoritteista. Tämän pykälän 1 momenttiin esitetään uutta kohtaa 8 muista hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista kuin mitä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettussa laissa (571/2016), jäljempänä *tukipalvelulaki*, tarkoitetaan.

Asetuksen 6 §:ssä säädetään holhousuoritteita koskevista maksuista vapautumisesta. Tämän pykälän 1 momenttiin esitetään päämiehien nettotuloja koskevan rajan korotusta. Lisäksi esitetään, että pykälän 2 momenttiin lisätään toteamus siitä, että 1 momentissa säädettyä ei sovelleta, jos kysymys on holhoustoimesta annetun lain (442/1999), jäljempänä *holhoustoimilaki*, 10 §:n 1–3 kohdassa tarkoitettusta edunvalvonnasta.

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025.

2 Asetuksenantovaltuus

Asetuksenantovaltuus perustuu valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:ään.

3 Yksityiskohtaiset perustelut

3.1 Asetus

Asetuksen sisältö pysyisi pääasiassa voimassa olevaa maksuasetusta vastaavana. Seuraavassa tuodaan esille ehdotetut sisällölliset muutokset suhteessa voimassa olevaan maksuasetukseen. Lisäksi asetukseen on tehty joitakin kielellisiä ja säädösteknisiä muutoksia.

1 §. Soveltamisala. Pykälä vastaisi voimassa olevaa asetusta.

2 §. Maksuttomat julkisoikeudelliset suoritteet. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 4 c kohtaan ehdotetaan lisättäväksi hyvinvointialueiden yhtymät. Tällä viitataan erityisesti HUS-yhtymään (Helsingin kaupungin ja muun Uudenmaan maakunnan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon yhtymä), joka koordinoi sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustoimintaa Uudellamaalla. Muuten pykälä vastaisi voimassa olevaa asetusta.

3 §. Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet. Asetuksen 3 §:n 1 momentin 6–8 kohta ehdotetaan siirrettäväksi asetuksen 4 §:n 2 momentin 8–10 kohdaksi säädettäväksi maksullisina alennetun omakustannusarvon mukaisina julkisoikeudellisina suoritteina. Asetuksen 3 §:n 1 momentin 24 kohtaan esitetään lähinnä valtion maksuperustelain (150/1992) 4 §:n 1 momentin 5 kohtaan perustuvaa uutta suoritetta peruuttamattomasta ja käyttämättömästä ajanvarauksesta Digi- ja väestötietoviraston palvelussa. Näitä peruuttamattomia ajanvarauksia on Digi- ja väestötietovirastossa vuosittain noin 6000 ja niistä aiheutuu haittaa paitsi viraston tuottavuudelle myös muiden asiakkaiden palvelutarpeen täyttymiselle. Valtion maksuperustelain (150/1992) 4 §:ssä säädetään maksullisista suoritteista ja 1 momentin 5 kohdassa säädetään maksullisiksi suoritteiksi muu toiminta, milloin suoritteen tuottaminen on seurausta vastaanottajan toimenpiteestä. Peruuttamattomasta ajanvarauksesta syntyvä viraston asiakaspalveluhenkilöstön ajankäytön hukka, jonka pohjana on asiakkaan suoritteen tuottamiseksi tekemä tilaus ja joka siis on seurausta vastaanottajan (asiakkaan) toimenpiteestä, voidaan tämän kohdan perusteella katsoa suoritteeksi. Jos asiakas tai hänen edustajansa on tehnyt ajanvarauksen Digi- ja väestötietoviraston palveluun ja asiakas on ilman

hyväksyttävää syytä ja varattua aikaa ennalta peruuttamatta jättänyt saapumatta asiointitilanteeseen varattuna aikana, virasto voi periä asiakkaalta 50 euroa. Maksu peritään vain, jos maksun perimistä ei ole pidettävä kohtuuttomana ja asiakkaalle on varauksen yhteydessä ilmoitettu mahdollisuudesta periä tässä tarkoitettu maksu sekä annettu ohjeet ajan peruuttamiseksi ennalta. Maksun perimistä sekä ajanvarauksen peruuttamista koskevat tiedot on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää niiden sisällön. Maksua ei saa periä alle 18-vuotiaalta asiakkaalta. Muuten pykälä vastaisi voimassa olevan asetusta.

4 §. *Alennetun omakustannusarvon mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälän 2 momentin 8–10 kohtaan sisällytettäisiin suoritteet, joista voimassa olevassa asetuksessa on säädetty maksullisina omakustannusarvon mukaisina julkisoikeudellisina suoritteina. Uusiksi alennetun omakustannusarvon mukaisiksi julkisoikeudellisiksi suoritteiksi ehdotetaan päätöstä holhoustoimilain 34 §:n mukaisessa lupa-asiassa tai 36 §:n 2 momentin mukaisessa hyväksymistä koskevassa asiassa, holhoustoimilain 40 §:n mukaista omaisuudenhoitosuunnitelman vahvistamista sekä holhousviranomaisen lupaa holhoustoimilain 53 §:n 2 momentin mukaisessa menettelyssä. Näitä lupia esitetään siirrettäväksi alennetun omakustannusarvon suoritteisiin, jotta niissä vältetään alikatteellisuuden korjaamiseksi vaadittavilta 50 %:n hinnankorotuksilta, jotka olisivat haavoittuvassa olevien asiakkaiden kannalta kertanostona kohtuuttomia. Lisäksi suuret hinnankorotukset olisivat kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta arveluttavia, koska OIVA-kehittämishankkeen päätyttyä vuonna 2025 lupien kustannusvastaavuus kohentunee selvästi tietojärjestelmien kehittämiskustannusten laskiessa ja palvelun tuottavuuden noustessa ja tällöin juuri merkittävästi nostettuja hintoja jouduttaisiin todennäköisesti laskemaan selvästi. Nyt esitetyillä maltillisilla hinnankorotuksilla tavoitellaan sekä viraston että sen asiakkaiden kannalta kestävää maksupolitiikkaa. Kun lupien omakustannusvastaavuus nousee tulevana vuosina, palvelun siirtoa takaisin omakustannusvastaavuuden kategoriaan harkitaan. Muuten pykälä vastaisi voimassa olevaa asetusta.

5 §. *Liiketaloudellisin perustein hinnoitellut suoritteet.* Asetuksen 5 §:n 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi kohta 8 muista hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista kuin mistä tukipalvelulaissa (571/2016) säädetään. Tällä tarkoitetaan tässä kohdin erityisesti Suomi.fi-laatutyökalua, joka ei ole edellä mainitussa laissa säädetty Digi- ja väestötietoviraston lakisääteinen palvelu, mutta joka kuuluu Digi- ja väestötietoviraston hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalvelujen kokonaisuuteen. Laatutyökalut, jotka ovat nyt käytössä 27 organisaatiossa ja yhteensä 184 palvelussa, koostuvat asiakaspalautte-, itsearviointi- ja käyttöasteen mittaustyökalusta. Niiden avulla saadaan tietoa julkisten asiointipalveluiden käytöstä ja niiden saamista arvioista ja niiden koontinäkyvät muodostavat kokonaiskuvaa ja vertailutietoa sähköisen asioinnin ja digitalisaation tilasta julkishallinnossa. Laatutyökalujen käytöllä tai mahdollisella maksullisuuden aiheuttamalla käytön vähenemisellä ei kuitenkaan nähdä olevan vaikutusta tavoitteena olevaan julkishallinnon sähköisen asioinnin yleistymiseen ja tuottavuuden kasvamiseen sinänsä. Tämän vuoksi Suomi.fi-laatutyökalun käyttö halutaan muuttaa viraston nykyisessä haastavassa taloustilanteessa maksulliseksi ja määritellä se liiketaloudelliseksi suoritteeksi. Muuten pykälä vastaisi voimassa olevaa asetusta.

6 §. Holhoussuoritteita koskevista maksuista vapautuminen. Asetuksen 6 §:n 1 momenttiin esitetään maksuista vapautumisen mahdollistavan päämiehen nettotuloja koskevan rajan korotusta 8 147 eurosta 11 720 euroon vuodessa. Lisäksi esitetään, että pykälän 2 momenttiin lisätään toteamus siitä, että 1 momentissa säädettyä ei sovelleta, jos kysymys on holhoustoimilain 10 §:n 1–3 kohdassa tarkoitettusta edunvalvonnasta. Tässä on kysymys poissa oleville tai tuleville omistajille määräytyistä edunvalvojista. Tällaiset päämiehet saattavat olla esimerkiksi ulkomailla tuntemattomassa osoitteessa asuvia tai kateisiin joutuneita – mahdollisesti tosiasiassa kuolleita – henkilöitä. Käytännössä heidän mahdollisista muista tuloistaan, kuin hoidettavana olevasta omaisuudesta, ei voida saada selvitystä. Toisaalta tällaisten päämiesten kohdalla ei yleensä ole sosiaalisista syistä johtuvaa perustetta pidäytyä maksun perimisestä. Holhoustoimilain 85 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksun määräämättä jättämistä kohtuuttomuusperusteella voidaan kuitenkin tarvittaessa soveltaa näidenkin tilanteiden kohdalla. Muuten pykälä vastaisi voimassa olevaa asetusta.

7 §. Julkisuuslain perusteella annettavat suoritteet. Pykälä vastaisi voimassa olevaa asetusta.

8 §. Voimaantulo. Asetus tulisi voimaan 1.1.2025 ja olisi voimassa 31.12.2025 saakka.

3.2 Maksutaulukko

Asetuksen liitteenä on maksutaulukko, jossa maksut on ryhmitelty viraston palveluluokittelun mukaisesti. Seuraavassa esitetään ne suoritteet, joihin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia verrattuna voimassa olevaan vuoden 2024 maksuasetukseen.

Notaari- ja oikeudelliset vahvistuspalvelut

Notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalveluiden omakustannusarvon suoritteiden kustannusvastaavuus oli vuonna 2023 79 prosenttia. Vuonna 2024 sen ennustetaan olevan nykyisillä hinnoilla 95 prosenttia. Alikatteellisuuden korjaamiseksi asetuksessa esitetään vuodelle 2025 n. 6 prosentin hinnankorotuksia julkisen notaarin palveluihin sekä lahja- ja avioehtoasioiden rekisteröintiin seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla. Esimerkiksi avioehtoisten rekisteröinnin hintaa ehdotetaan korotettavaksi 82 eurosta 87 euroon.

Hinta €/suorite	Hinta 2024	Esitetty hinta 1.1.2025 alkaen
VIHKIMISOIKEUDET		
Päätös vihkimisoikeudesta	60 €	70 €
JULKISEN NOTAARIN PALVELUT		
Protesti	47 €	50 €
Tallelokeron avaaminen ja sulkeminen ensimmäiseltä lokerolta	102 €	120 €

Tallelokeron avaaminen ja sulkeminen jokaiselta seuraavalta lokerolta	15 €	50 €
Ansioluettelon todistaminen	84 €	89 €
Allekirjoituksen oikeaksi todistaminen	17 €	18 €
Asiakirjajäljennöksen oikeaksi todistaminen / sivu	5 €	5 €
Elossaolotodistus, ulkomaat	23 €	28 €
Kompetenssitodistus sisältäen asemaa ja allekirjoitusta koskevan todistuksen	25 €	27 €
Ulkomaisten yleisten asiakirjojen laillistamisvaatimusten poistamisesta tehdyn yleissopimuksen (SopS 45 ja 46/1985) 3 artiklassa tarkoitettu todistus eli apostille	36 €	38 €
Työtunnin hinta, julkinen notaari	80 €	100 €
Työtunnin vähimmäisveloitus, julkinen notaari	15 €	25 €
PERHE- JA PERINTÖOIKEUDELLISET ASIAT		
Osakastietojen vahvistaminen, rintaperilliset, vanhemmat ja leski	95 €	125 €
Osakastietojen vahvistaminen, muut	170 €	223 €
Osakastietojen vahvistamista koskevan hakemuksen peruutus tai palautus	48 €	63 €
Avioehtosopimuksen, lahjailmoituksen ym. rekisteröinti	82 €	87 €
Ulosottokaaren mukaisen perinnöstä luopumisilmoituksen tallettaminen	35 €	87 €
Eurooppalainen perintötodistus	160 €	250 €
Muulle kuin hakijalle annettava jäljennös eurooppalaisesta perintötodistuksesta	27 €	40 €
Eurooppalaisen perintötodistuksen jäljennöksen voimassaoloajan pidentäminen	27 €	40 €

Notaari- ja oikeudellisten palvelujen omakustannusarvon mukaisten suoritteiden osalta em. taulukossa esitettyjen hinnankorotusten jälkeen kustannusvastaavuuksien arvioidaan nousevan vuoden 2024 95 prosentista 102 prosenttiin vuonna 2025.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
DVV:n maksuasetuksen mukaiset notaari- ja oikeudelliset vahvistuspalvelut					
Omakustannusarvon mukaiset suoritteet (OKA)					
Tuotot	2 569 051 €	2 407 051 €	1 694 768 €	2 800 000 €	2 965 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 076 450 €	3 065 834 €	1 727 594 €	2 960 000 €	2 900 000 €
Kustannusvastaavuus %	84 %	79 %	98 %	95 %	102 %

Kaikkien notaari- ja oikeudellisten vahvistuspalvelujen tuotot olivat seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla vuonna 2023 2,8 miljoonaa euroa ja kustannukset 4,4 miljoonaa euroa, jolloin kustannusvastaavuus oli 64 prosenttia. Vuonna 2024 tuottojen arvioidaan olevan 3,2 miljoonaa euroa ja kustannusten 4,2 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 76 prosenttia. Vuonna 2025 kustannusvastaavuuden ennustetaan nousevan tässä maksuasetuksessa esitettyjen hinnankorotusten myötä yhteensä 88 prosenttiin.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
DVV:n maksuasetuksen mukaiset notaari- ja oikeudelliset vahvistuspalvelut					
Tuotot	2 928 320 €	2 800 344 €	1 915 503 €	3 193 700 €	3 420 800 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 342 261 €	4 400 220 €	2 402 617 €	4 176 000 €	3 875 000 €
Kustannusvastaavuus %	67 %	64 %	80 %	76 %	88 %

Holhoustoimen valvontapalvelut

Holhoustoimen valvontapalveluihin esitetään yleisesti noin 6 %:n hinnankorotuksia seuraavassa taulukossa esitettävällä tavalla.

Hinta €/suorite	Hinta 2024	Esitetty hinta 1.1.2025 alkaan
Lupa-asiat		
Lupapäätös perinnönjaosta (jaettava nettovarallisuus 0–85 000 €)	212 €	240 €
Lupapäätös perinnönjaosta (jaettava nettovarallisuus 85 001–170 000 €)	372 €	420 €
Lupapäätös perinnönjaosta (jaettava nettovarallisuus 170 001–€)	510 €	580 €
Muu lupapäätös	212 €	240 €
Omaisuudenhoitosuunnitelman vahvistaminen	212 €	240 €
Suostumus estotiliasiassa	212 €	240 €
Tilintarkastus		
Tilintarkastus (bruttovarallisuus 0–34 000 €)	52 €	56 €
Tilintarkastus (bruttovarallisuus 34 001–67 000 €)	97 €	104 €
Tilintarkastus (bruttovarallisuus 67 001–135 000 €)	146 €	156 €
Tilintarkastus (bruttovarallisuus 135 001–336 000 €)	240 €	254 €
Tilintarkastus (bruttovarallisuus 336 001–840 000 €)	354 €	374 €
Tilintarkastus (bruttovarallisuus 840 001 €–)	454 €	480 €
Edunvalvojan määrääminen		
Edunvalvojan tai sijaisen määrääminen tai tehtävää koskevan päätös (DVV:n päätöksellä)	123 €	130 €
Käräjäoikeudelle tehtävät hakemukset	172 €	182 €
Käräjäoikeudelle tehtävät hakemukset, läsnäoloa vaativa	344 €	365 €
Edunvalvontavaltuus		
Päätös edunvalvontavaltuutuksen vahvistamisesta tai rekisteröinnistä	130 €	138 €
Edunvalvontavaltuutuksen peruuttaminen	97 €	103 €

Holhoustoimet lupia esitetään siirrettäväksi alennetun omakustannusvastaavuuden suoritteiksi, koska niissä saavutetaan esitetyillä kohtuullisiksi katsotuilla hinnankorotuksilla vain 77 %:n kustannusvastaavuus. Lupapalvelujen kustannukset ovat nousseet erityisesti voimakkaana jatkuneen järjestelmäkehityksen vuoksi ja tuottavuusvaikutukset nostavat kustannusvastaavuutta vasta viiveellä. Kohtuullisia hinnankorotuksia onkin lupapalveluissa aiheellista tulevina vuosina jatkaa, ja palvelut voitaneen tulevina vuosina siirtää takaisin omakustannusvastaavuuden suoritteiksi.

Alennetun omakustannusarvon suoritteisiin kuuluvien edunvalvonnan määräämisen ja edunvalvontavaltuutusten hintojen korotuksilla katetaan osittain viime vuosina kasvaneita kustannuksia.

On huomattava, että holhustoimilain (442/1999) 85§ antaa holhousviranomaiselle mahdollisuuden määrätä suorite maksuttomaksi, ”jos maksuvelvollisen maksukyky on olennaisesti alentunut käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen elatusvelvollisuuden, työttömyyden, sairauden tai muun erityisen syyn johdosta tai jos maksun periminen olisi muusta syystä kohtuutonta.”

Seuraavassa taulukossa esitetyn mukaisesti vuonna 2023 kaikkien holhustoimen omakustannusarvon mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 93 prosenttia ja vuonna 2024 kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 80 prosenttia. Edellä esitettyjen hinnankorotusten ja lupien alennetun omakustannusarvon suoritteiksi siirron jälkeen näiden palvelujen kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2025 nousevan 101 prosenttiin.

Holhustoimen lupa-asioiden kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan vuonna 2024 61 prosenttia ja nousevan tässä esitettyjen hinnankorotusten myötä vuonna 2025 77 prosenttiin, mikä on lupien alennetun omakustannusarvon suoritteisiin siirron jälkeen hyväksyttävä taso. Muiden alennetun omakustannusarvon mukaisten suoritteiden (edunvalvontaan määrääminen, edunvalvontavaltuutusten vahvistaminen ja alaikäisten tilintarkastukset) kustannusvastaavuus on arvion mukaan vuonna 2024 34 prosenttia. Kaikkien alennetun omakustannusarvon suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan nousevan esitettyjen hinnankorotusten ja lupien siirron myötä vuonna 2025 48 prosenttiin.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025 (luvat aoka)
Holhustoimen valvontapalvelut yhteensä					
Tuotot	9 601 246 €	9 606 005 €	5 771 774 €	9 230 000 €	10 170 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	19 291 061 €	18 991 763 €	9 439 003 €	15 690 000 €	14 960 000 €
Kustannusvastaavuus %	50 %	51 %	61 %	59 %	68 %
Omakustannusarvon mukaiset suoritteet (OKA)					
Tuotot	8 056 468 €	7 308 507 €	4 171 089 €	6 730 000 €	5 750 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	10 614 117 €	7 856 960 €	4 787 386 €	8 400 000 €	5 700 000 €
Kustannusvastaavuus %	76 %	93 %	87 %	80 %	101 %
Tilintarkastukset					
Tuotot	5 474 915 €	5 997 462 €	3 165 541 €	5 200 000 €	5 750 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 493 750 €	5 177 790 €	2 993 162 €	5 900 000 €	5 700 000 €
Kustannusvastaavuus %	100 %	116 %	106 %	88 %	101 %
Lupa-asiat					
Tuotot	1 494 062 €	1 311 046 €	1 005 548 €	1 530 000 €	
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 797 734 €	2 679 170 €	1 794 224 €	2 500 000 €	
Kustannusvastaavuus %	53 %	49 %	56 %	61 %	
Alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet (AOKA)					
Tuotot	1 544 778 €	2 297 498 €	1 600 685 €	2 500 000 €	4 420 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 676 944 €	11 134 803 €	4 651 618 €	7 290 000 €	9 260 000 €
Kustannusvastaavuus %	18 %	21 %	34 %	34 %	48 %
Alaikäisten päämiesten tilintarkastukset					
Tuotot	127 265 €	168 784 €	78 505 €	130 000 €	190 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	102 814 €	168 470 €	108 267 €	190 000 €	210 000 €
Kustannusvastaavuus %	124 %	100 %	73 %	68 %	90 %
Edunvalvonnan määrääminen					
Tuotot	1 417 513 €	1 118 648 €	780 566 €	1 270 000 €	1 300 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 574 130 €	8 251 246 €	2 299 697 €	4 600 000 €	4 600 000 €
Kustannusvastaavuus %	17 %	14 %	34 %	28 %	28 %
Edunvalvontavaltuutukset					
Tuotot	1 087 491 €	1 010 066 €	741 614 €	1 100 000 €	1 200 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 322 633 €	2 715 087 €	2 243 654 €	2 500 000 €	2 200 000 €
Kustannusvastaavuus %	47 %	37 %	33 %	44 %	55 %
Lupa-asiat					
Tuotot					1 730 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä					2 250 000 €
Kustannusvastaavuus %					77 %

Lisäksi esitetään seuraavia tarkennuksia maksutaulukkoon kansainvälisen holhustoimen harjoittamisen selventämiseksi:

- Maksutaulukon holhustoimen valvontapalveluiden 3 kohtaan Digi- ja väestötietoviraston päätökset esitetään seuraavaa lisäystä: ”Edunvalvonnan tai toimintakelpoisuuden rajoituksen merkitseminen holhousasioiden rekisteriin holhustoimilain 65 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesti 123 €/pätös, jolloin lisäksi peritään mahdolliset asiakirjojen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle aiheutuneet kulut”. Suorite liittyy tilanteisiin, joissa Suomeen muuttaa päämies, jolle on ulkomailla määrätty edunvalvoja ja/tai toimintakelpoisuuden rajoitus. Tällöin tiedot näistä on yleensä merkittävä holhousasioiden rekisteriin. Suoritteiden tuottamiseen tarvittava työmäärä vastaa viraston tekemää edunvalvojan määräämispäätöstä. Jos holhousviranomaisen vastaa ulkomaisen päätöksen käännettämisestä auktorisoidulla kääntäjällä, mihin sillä voi hallintolain 26 §:n nojalla olla velvollisuus, käännöskulut voivat olla suuret (useita satoja euroja). Holhustoimilain 85 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksun määräämättä jättämistä kohtuuttomuusperusteella voitaisiin kuitenkin tarvittaessa soveltaa näidenkin suoritteiden kohdalla.
- Maksutaulukon holhustoimen valvontapalveluiden 4 kohtaan Käräjäoikeudelle tehtävät hakemukset esitetään seuraavaa lisäystä: ”Jos kysymys on

holhoustoimilain 10 §:n 1 kohdassa tarkoitettusta asiasta, maksu käräjäoikeudelle tehtävästä hakemuksesta peritään kuolinpesältä.” Asetuksen 6 §:n 2 momenttiin tehtävän muutoksen vuoksi mm. ”poissa olevia” kuolinpesän osakkaita koskevista käräjäoikeudelle tehtävistä hakemuksista alettaisiin periä suoritemaksua. Usein näissä tilanteissa päämiehelle ei ole tulossa varoja, vaan hänet on syrjäytetty testamentilla, jolloin edunvalvojan määrääminen tapahtuu tosiasiallisesti lähinnä kuolinpesän osakkaiksi jäävien tahojen intressien vuoksi. Vaikka näin ei olisikaan, päämiehellä ei näissä tilanteissa yleensä ole muita tiedossa olevia varoja kuin kuolinpesän osuus. Lisäksi päämies voi jäädä pitkäaikaisesti tavoittamatta, jolloin hänen perintöoikeutensa aikanaan vanhenee ja hänen osuutensa jää tai palautuu kuolinpesän muiden osakkaiden jaettavaksi. Näistä syistä on yleensä kohtuullista periä hakemuksesta perittävä maksu kuolinpesältä. Holhoustoimilain 85 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksun määräämättä jättämistä kohtuuttomuusperusteella voitaisiin kuitenkin tarvittaessa soveltaa näidenkin suoritteiden kohdalla.

- Maksutaulukon holhoustoimen valvontapalveluiden 5 kohtaan Muut suoritteet esitetään edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista tai rekisteröimistä koskevaan päätökseen lisättäväksi viittaus edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 38 §:n 2 momenttiin ja maksuun kääntämisestä aiheutuvista kuluista. Joskus esiintyy tilanteita, joissa edunvalvontavaltuutukseen sovelletaan sellaista ulkomaan lakia, joka ei edellytä vahvistamismenettelyä valtuutuksen olemassaolon ehtona. Tällainen valtuutus voidaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 38 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa rekisteröidä Suomessa ilman vahvistamista. Tällaisen rekisteröintisuoritteen tuottaminen on tosiasiaa yleensä työläämpää kuin tavanomaisen edunvalvontavaltuutuksen vahvistaminen, sillä rekisteröimisen edellytysten arvioimiseksi joudutaan soveltamaan ulkomaan lakia. Suoritteet ovat kuitenkin hyvin harvinaisia. Jos holhousviranomaisen vastaa ulkomaisen edunvalvontavaltakirjan käännettämisestä auktorisoidulla kääntäjällä, mihin sillä voi hallintolain 26 §:n nojalla olla velvollisuus, tai mikä voi viranomaisen prosessin helpottamiseksi ja jouduttamiseksi olla muuten tarkoituksenmukaista, käännöskulut saattavat nousta useisiin satoihin euroihin. Edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 41 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksun määräämättä jättämistä kohtuuttomuusperusteella voitaisiin kuitenkin tarvittaessa soveltaa näidenkin suoritteiden kohdalla.

Nimen muuttamista koskevat hakemukset

Nimenmuutosten osalta esitetään suoritteiden alikatteellisuuden korjaamiseksi viiden euron hinnankorotusta. Nimenmuutoshakemus on asiakkaalle vapaaehtoinen toimi. Tässä yhteydessä on myös otettava huomioon, että etu- ja sukunimilain (946/2017) 28 §:ssä on määritelty ne tilanteet, joissa tietyt nimenmuutoshakemukset ovat kokonaan maksuttomia ja turvaavat perheen yhtenäisen nimikäytännön.

Uusien hintojen myötä nimenmuutosten kustannusvastaavuuden arvioidaan nousevan seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla vuoden 2024 arvioidusta 86 prosentista 103 prosenttiin vuonna 2025.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
Nimenmuutokset					
Tuotot	1 062 655 €	1 108 734 €	810 000 €	1 375 000 €	1 460 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 680 448 €	1 608 886 €	1 056 073 €	1 600 000 €	1 424 000 €
Kustannusvastaavuus %	63 %	69 %	77 %	86 %	103 %

Varmennepalvelut

Varmennepalveluiden osalta esitetään pieniä korotuksia bio- ja kansalaisvarmenteiden hintoihin seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla. Hinnankorotukset ovat tarpeen osin kustannusten nousun vuoksi ja siksi, että varmenteiden (mm. passien ja henkilökorttien) kysyntä on koronan jälkeisen nousun jälkeen hiipunut ja kustannusvastaavuus sen myötä laskenut.

Hinta €/suorite	Hinta 2024	Esitetty hinta 1.1.2025 alkaen
Kansalaisvarmenne (henkilökortti)	11,20 €	13,49 €
Biovarmenne passille, viisumille, henkilökortille ja oleskeluluvulle (normaalihinta)	2,10 €	2,60 €
Biovarmenne passille, sotaveteraanit	1,60 €	1,60 €
Lukkiutuneen kortin avaamiseksi annettava asiakirja	10 €	10 €
Sote-toimikortit	23 €	27,60 €
Sote-tilapäisvarmenne	16,29 €	20,90 €

Seuraavassa taulukossa esitetyn mukaisesti vuonna 2023 julkisoikeudellisten varmennepalveluiden kustannusvastaavuus oli 114 prosenttia. Vuonna 2024 kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 123 prosenttia ja hinnankorotusten myötä vuonna 2025 103 prosenttia. Kustannusvastaavuus laskee hinnankorotuksista huolimatta, koska varmenteiden kysyntä hiipuu ja varmennepalvelun infrastruktuurin kustannuksia ei kuitenkaan käytännössä voida juuri laskea.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
Varmennepalvelut yhteensä					
Tuotot	11 002 321 €	11 171 736 €	6 731 647 €	11 850 000 €	9 814 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 109 455 €	9 809 495 €	5 174 503 €	9 600 000 €	9 490 000 €
Kustannusvastaavuus %	136 %	114 %	130 %	123 %	103 %

Rekisteritietojen luovutus ja tietopalvelut

Rekisteritietojen luovutus ja tietopalvelut henkilöasiakkaille:
väestötietojärjestelmästä luovutettavat todistukset, sukuselvitykset ja rekisteritietojen luovutus muista rekistereistä

Väestötietojärjestelmästä henkilöasiakkaille luovutettaviin todistuksiin ja sukuselvityksiin esitetään n. 1–10 euron hinnankorotuksia palvelujen alikatteellisuuden vuoksi. Lisäksi esitetään pääsääntöisesti 14 euron hinnankorotuksia muista rekistereistä tehtäviin rekisteritietojen luovutuksiin samasta syystä.

Hinta €/suorite	Hinta 2024	Esitetty hinta 1.1.2025 alkaen
Digi- ja väestötietovirastossa laadittu todistus	23 €	25 €
Sähköisen itsepalvelun kautta tilattu todistus postitse toimitettuna	20 €	21 €
Sähköinen todistus, jonka asiakas tilaa ja vastaanottaa itsepalveluna verkossa	12 €	14 €
Sukuselvitys digitoidusta väestökirja-aineistosta	70 €	80 €
Sähköisestä väestötietojärjestelmästä laadittu sukuselvitys (digitaalinen)	35 €	40 €
Manuaalisesti laadittavat todistukset (ml. vihkitodistuksen kaksoiskappale)	70 €	80 €
Todistukseen liitettävä EU:n monikielinen vakiolomake	14 €	15 €
Ote vihkimisoikeusrekisteristä, äänioikeusrekisteristä, holhousrekisteristä tai avioehto-, avoliitto- ja lahjoitusasioiden rekisteristä	22 €	36 €
Kansainvälisestä suojelusta tehdyn sopimuksen mukainen todistus	25 €	60 €

Väestötietojärjestelmän todistusten luovutusten, sukuselvitysten ja tietojen luovutusten muista rekistereistä kustannusvastaavuus oli seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla vuonna 2023 62 prosenttia. Vuonna 2024 kustannusvastaavuuden odotetaan nousevan 78 prosenttiin. Esitettyjen hinnankorotusten myötä kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2025 nousevan 100 prosenttiin.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
VTJ-todistusten luovutukset, sukuselvitykset ja tietojen luovutus muista rekistereistä					
Tuotot	3 584 124 €	3 607 496 €	2 430 423 €	4 350 000 €	4 710 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 059 003 €	5 801 686 €	3 031 214 €	5 570 000 €	4 700 000 €
Kustannusvastaavuus %	71 %	62 %	80 %	78 %	100 %
VTJ-todistusten luovutukset ja sukuselvitykset					
Tuotot	3 428 673 €	3 449 845 €	2 347 489 €	4 200 000 €	4 500 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 856 709 €	5 627 546 €	2 936 129 €	5 400 000 €	4 500 000 €
Kustannusvastaavuus %	71 %	61 %	80 %	78 %	100 %
Tietojen luovutus muista rekistereistä					
Tuotot	155 450 €	157 651 €	82 934 €	150 000 €	210 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	202 294 €	174 140 €	95 085 €	170 000 €	200 000 €
Kustannusvastaavuus %	77 %	91 %	87 %	88 %	105 %

Rekisteritietojen luovutus ja tietopalvelut organisaatioasiakkaille

Organisaatioasiakkaiden väestötietopalveluihin esitetään noin 9 %:n hinnankorotuksia useimmissa suoritteissa. Lisäksi organisaatioasiakkaiden väestötietopalvelujen perustamis- ja toimitusmaksuja esitetään yhtenäistettäväksi.

Organisaatioasiakkaiden julkisoikeudellisten rekisteritietojen luovutuksen omakustannusarvon mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla 105 prosenttia vuonna 2023 ja sen arvioidaan olevan 90 prosenttia vuonna 2024 ja hinnankorotusten myötä 102 prosenttia vuonna 2025.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
VTJ-tietopalvelut organisaatioille yhteensä					
Tuotot	910 510 €	1 007 177 €	599 944 €	1 077 000 €	1 169 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	475 026 €	1 094 336 €	706 426 €	1 357 000 €	1 330 000 €
Kustannusvastaavuus %	192 %	92 %	85 %	79 %	88 %
Omakustannusarvon mukaiset suoritteet yhteensä (OKA)					
Tuotot	854 764 €	956 032 €	575 695 €	1 030 000 €	1 120 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	436 541 €	911 693 €	602 594 €	1 140 000 €	1 100 000 €
Kustannusvastaavuus %	196 %	105 %	96 %	90 %	102 %

4 Vaikutukset

4.1 Julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus

Digi- ja väestötietoviraston maksuasetuksen mukaisten kaikkien maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan olevan seuraavan taulukon mukaan vuonna 2024 31,1 miljoonaa euroa ja kustannusten 37,9 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2024 olevan 82 prosenttia. Vuonna 2025 tuottojen arvioidaan olevan asetuksessa esitettyjen hinnanmuutosten myötä 30,7 miljoonaa euroa ja kustannusten 35,7 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2025 olevan 86 prosenttia.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
DVV:n maksuasetuksen mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet yhteensä					
Tuotot	29 089 176 €	29 301 491 €	18 259 292 €	31 075 700 €	30 743 800 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	38 957 254 €	41 706 385 €	21 809 837 €	37 877 000 €	35 674 000 €
Kustannusvastaavuus %		75 %	70 %	84 %	86 %

Digi- ja väestötietovirastolla on myös muihin maksusäädöksiin perustuva maksullista julkisoikeudellista toimintaa. Digi- ja väestötietoviraston erityislakien mukaisia suoritteita ovat sosiaali- ja terveydenhuollon varmenteet, avioliittoasetuksen 16 ja 16 a §:n nojalla annetut suoritteet, kaupanvahvistajista annetun lain perusteella annetut suoritteet, julkisoikeudellinen kauppa- ja yhdistysrekisterin tietopalvelun suoritteet sekä kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain perusteella annettavat suoritteet. Näiden erityislakien mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2024 olevan seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla yhteensä 0,31 miljoonaa euroa, kustannusten 0,68 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 46 prosenttia. Vuonna

2025 tuottojen arvioidaan olevan niin ikään 0,31 miljoonaa euroa, kustannusten 0,68 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 45 prosenttia.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
Erityislakien mukaiset suoritteet					
Tuotot	355 285 €	332 716 €	192 281 €	309 500 €	306 500 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	744 683 €	868 777 €	375 347 €	678 000 €	675 000 €
Kustannusvastaavuus %	48 %	38 %	51 %	46 %	45 %

Siten kaikkien DVV:n tuottamien julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2024 olevan seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla yhteensä 31,4 miljoonaa euroa, kustannusten 38,6 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 81 prosenttia. Vuonna 2025 näiden kaikkien julkisoikeudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan olevan 31,1 miljoonaa euroa, kustannusten 36,3 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 85 prosenttia.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
Julkisoikeudelliset suoritteet yhteensä					
Tuotot	29 444 462 €	29 634 207 €	18 451 573 €	31 385 200 €	31 050 300 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	39 701 937 €	42 575 162 €	22 185 184 €	38 555 000 €	36 349 000 €
Kustannusvastaavuus %	74 %	70 %	83 %	81 %	85 %

Digi- ja väestötietoviraston maksuasetuksen mukaisten julkisoikeudellisten omakustannusarvon suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2024 olevan seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla 28,1 miljoonaa euroa, kustannusten 29,3 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 96 prosenttia. Vuodeksi 2025 esitettyjen hinnanmuutosten myötä tuottojen arvioidaan olevan vuonna 2025 25,8 miljoonaa euroa, kustannusten 25,3 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 102 prosenttia.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
DVV:n maksuasetuksen julkisoikeudelliset omakustannusarvon mukaiset suoritteet (OKA)					
Tuotot	27 129 382 €	26 559 555 €	16 413 623 €	28 135 000 €	25 819 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	28 976 014 €	29 054 554 €	16 379 364 €	29 270 000 €	25 314 000 €
Kustannusvastaavuus %	94 %	91 %	100 %	96 %	102 %

Digi- ja väestötietoviraston maksuasetuksen mukaisten julkisoikeudellisten alennetun omakustannusarvon suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2024 olevan seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla 2,9 miljoonaa euroa, kustannusten 8,6 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 34 prosenttia. Vuonna 2025 näiden suoritteiden tuottojen arvioidaan olevan 4,9 miljoonaa euroa, kustannusten 10,4 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 48 prosenttia.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
DVV:n maksuasetuksen julkisoikeudelliset alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet (AOKA)					
Tuotot	1 959 794 €	2 741 936 €	1 845 669 €	2 940 700 €	4 924 800 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	9 981 240 €	12 651 831 €	5 430 473 €	8 607 000 €	10 360 000 €
Kustannusvastaavuus %	20 %	22 %	34 %	34 %	48 %

4.2 Liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus

Liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen arvioidaan vuonna 2024 olevan seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla kokonaisuutena 18,2 miljoonaa euroa ja kustannuksien 12,1 miljoonaa euroa ja kokonaiskustannusvastaavuuden 151 prosenttia. Vuonna 2025 näiden suoritteiden tuottojen arvioidaan olevan 19,3 miljoonaa euroa, kustannusten 12,1 miljoonaa euroa ja kokonaiskustannusvastaavuuden 161 prosenttia.

Tosin Digi- ja väestötietovirasto ei ole vielä päättänyt uutena liiketaloudellisena suoritteena esitetyn Suomi.fi-laaturyökalujen hintaa, mutta sen vaikutus liiketaloudellisiin tuottoihin, kustannuksiin ja kustannusvastaavuuteen on hyvin pieni.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 1-7/2024	Arvio 2024	Arvio 2025
Liiketaloudelliset suoritteet yhteensä					
Tuotot	19 621 629 €	17 921 000 €	8 857 418 €	18 200 000 €	19 346 000 €
Kokonaiskustannukset yhteensä	11 725 938 €	11 000 000 €	6 089 826 €	12 050 000 €	12 050 000 €
Kustannusvastaavuus %	167 %	163 %	145 %	151 %	161 %

5 Valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja valmistelun pohjana on ollut Digi- ja väestötietoviraston esitys viraston suoritteiden maksuista. Suomenkielinen asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

Asetusluonnos oli lausuntokierroksella 31.10.2024 – 22.11.2024. Lyhyeen lausuntoaikaan vaikutti toisaalta mahdollisuus saada validien hintojen asettamisen vaatimia viraston tulojen ja kustannusten ennustetietoja vasta loppuvuodesta sekä se, että virastoon kohdistuvat kevään 2024 kehysriihessä päätetyt valtionhallinnon säästöt ovat vaatineet uusien säästö- ja tulojen lisäysoimien suunnittelua, laskentaa ja niihin liittyvien lainsäädäntömuutosten valmistelutyötä.

Kuulemisessa hyödynnettiin Lausuntopalvelu.fi-palvelua. Asetuksesta pyydettiin lausunnot 80 keskeiseltä Digi- ja väestötietoviraston suoritteista maksavalta asiakkaalta ja lisäksi asetuseruonnokset olivat Lausuntopalvelu.fi-palvelussa vapaasti myös muiden kuin lausuntojakelussa olleiden tahojen saatavilla. Asetuseruonnoksesta annettiin kahdeksan lausuntoa, minkä lisäksi 11 organisaatiota ilmoitti, ettei niillä ole huomautettavaa asetuseruonnokseen.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto puoltaa asetuksen antamista esitetystä muodosta.

Kolme lausunnonantajaa piti kohtuuttomina lausunnoille lähetetyssä asetuseruonnoksessa olleita omakustannusvastaavuuden vaatimia holhoustoimen lupien 50 %:n hinnankorotuksia:

- Nuoret lesket ry. totesi, että holhustoimen lupia on haettava esimerkiksi alaikäisen lapsen vanhemman kuoltua lapsen omaisuuteen liittyviin oikeustoimiin. Leskiperheen tilanteessa tarvitaan useita lupia esim. asunnon vaihtoon (edunvalvojan sijainen, vanhan asunnon myynti, uuden osto, asunnon käyttö lainan vakuutena). Tämän vuoksi etenkin lupien osalta esitetty n. 50 %:n hinnankorotus kuulostaa kohtuuttomalta. Nuoret lesket ry. esittää aiempien vuosien tapaan kantanaan, että hintojen nostamisen sijaan alaikäisten lasten kohdalla kaikkien holhustoimeen liittyvien toimenpiteiden tulisi aina olla ensisijaisesti maksuttomia. Toissijaisena vaihtoehtona yhdistys ehdottaa, että kaikki maksut määräytyisivät varallisuuden mukaan siten, että varallisuudeksi katsottaisiin todellisuudessa käytettävissä oleva varallisuus, josta velat on ensin vähennetty. Lisäksi (tilintarkastusmaksun tavoin) tulisi olla nettotulojen alaraja, joita pienemmillä tuloilla maksuja ei perittäisi.
- Digi- ja väestötietovirasto (DVV, joka esitti maltillisempia hinnankorotuksia lupiin) totesi, että korotus holhustoimen lupien hintoihin on kohtuuton monelle pienituloiselle päämiehelle tai esimerkiksi alaikäisille lapsille, jos toisen vanhemman menehtyessä on tarve hankkia useita lupia vanhan kodin myyntiin ja uuden hankintaan. DVV pelkää myös, että yksityiset edunvalvojat saattavat alkaa tehdä oikeustoimia ilman lupaa, mikä vaikuttaa myös oikeustoimien voimaan tulemiseen niiden muiden osapuolten osalta. DVV toteaa, että hintojen nostolla saattaa olla myös negatiivinen vaikutus alaikäisten päämiesten varallisuuden sijoittamiseen holhustoimilain edellyttämällä tavalla, kun lupa-asian hinta on merkittävä suhteessa sijoittamisella tavoiteltuun taloudelliseen hyötyyn. DVV myös olettaa, että mahdollisuutta maksuista vapautumiseen tai niiden kohtuullistamiseen tullaan hintojen korotuksen vuoksi pyytämään aiempaa enemmän ja maksuttomien lupapäätösten määrä saattaa lisääntyä jopa tuhannella suoritteella, mikä laskisi viraston lupavalvonnan kokonaistuloja.
- Kehitysvammaliitto esittää huolensa holhustoimen lupavalvonnan hintojen korotuksen vaikutuksesta kehitysvammaisten ja muiden vastaavaa tukea tarvitsevien usein pienitulosten ihmisten taloudelliseen selviytymiseen.

Valtiovarainministeriö päätyi näiden näkemysten perusteella esittämään holhustoimen lupapalveluihin Digi- ja väestötietoviraston esittämiä maltillisempia hinnankorotuksia ja siirtämään luvat alennetun omakustannusarvon suoritteiksi. Tällöin maltillisilla hinnankorotuksilla saavutettavaksi arvioitu 77 %:n kustannusvastaavuus on hyväksyttävä. Maksuja ei voida kuitenkaan alentaa tai kokonaan poistaa ilman merkittävää DVV:n lisärahoitusta ja tätä ei ole valtiontalouden nykyisessä tilanteessa mahdollisuutta virastolle osoittaa. Holhustoimen maksuja voidaan kuitenkin aina yksittäistapauksessa kohtuullistaa ja poistaa, jos sitä pyydetään ja edellytykset siihen täyttyvät.

Lisäksi Kansaneläkelaitos, Tulli ja Opetushallitus pitävät Suomi.fi-laaturyökaluille asetettua maksullisuutta kannaltaan valitettavana ja sellaisena uudistuksena, joka voi palveluja käyttävissä 27 organisaatiossa johtaa palvelujen käytön lopettamiseen ja mahdollisesti oman palvelun rakentamiseen tai palvelun hankkimiseen markkinoilta.

DVV:n taloustilanne ei valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan anna mahdollisuutta Suomi.fi-laaturyökalujen maksujen peruuttamiseen. Lisäksi jos markkinoilta löytyy halvempia ratkaisuja, on kokonaistaloudellisesti kannattavampaa siirtyä niihin ja mahdollisesti lopettaa yhteinen palvelu kokonaan.

Valtiovarainministeriö suosittaa, että DVV:n kuitenkin keskustelee valmisteilla olevasta hinnoittelumallista yhdessä asiakkaiden kanssa tai ainakin tiedottaa asiasta mahdollisimman pikaisesti, että palvelun käyttäjät voivat varautua asiaan viimeistään vuoden 2026 budjettiesitystä laatiessaan keväällä 2025.

Lisäksi Nimilautakunta tuo esiin, että nimilain soveltamiskäytäntö DVV:n maksujen osalta muuttui edellisessä vuoden 2024 maksuasetuksessa ilman että laki muuttui. Nyt maksuja peritään perheen yhteisenkin nimenmuutoshakemuksen osalta jokaisen hakemuksessa mainitun henkilön osalta erikseen. Jos pysyttäytyään uudessa soveltamiskäytännössä, nimilautakunnan mielestä olisi tärkeää seurata tämän muutoksen vaikutuksia lapsiperheiden sukunimen muuttamisiin ja perheenjäsenten keskinäiseen nimiyyhteyteen. Valtiovarainministeriö ohjaakin DVV:tä yleisesti tarkkailemaan mahdollisia muutoksia lapsiperheiden sukunimen muuttamisissa, esimerkiksi niiden määrissä.

Saatujen lausuntojen perusteella kohtuullistettiin edellä mainitulla tavalla holhoustoimen lupien korotusehdotuksia ja palvelu ehdotetaan siirrettäväksi alennetun omakustannusarvon suoritteeksi. Muita muutoksia asetukseen ei tehty.

6 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2025 ja sen ehdotetaan olevan voimassa 31 päivään joulukuuta 2025.